

BREZOVÁ POD BRADLOM
www.brezova.sk

VITAJTE V BREZOVEJ
SPRIEVODCA MESTOM BREZOVÁ POD BRADLOM

Obsah:

Úvod	02	Pivný festival	16
		Výletné vlaky	16
Symboly mesta	02	Brezovská špacírka	16
Erb mesta	02	Súťaž vo varení guláša	17
Zástava mesta	02	Brezovský jarmok	17
Štandarda primátora	02	Deň Ozbrojených síl	18
Pečať mesta	02	Predvianočná charitatívna kapustnica	18
		Silvestrovský pochod na Dobrú Vodu	18
Brezová pod Bradlom	03	Folklór	19
Brezová pod Bradlom sa predstavuje	03	Folklórne súbory	19
Slávna minulosť	04	Martin Lacko - sváko Ragan z Brezovej	19
		Brezovské perko	20
Areál Bradlo - miesto pamäti národa	05	Tylová čipka	20
Milan Rastislav Štefánik	05	Z tradičných brezovských špecialít	20
Mohyla M. R. Štefánika	06		
Infocentrum	06		
Chata Bradlo			
Príroda	07	Pamiatky mesta	21
		Múzeum Dušana Samuela Jurkoviča	21
Turistika	08	Evanjelický kostol	21
Náučný chodník Bradlo	09	Rímskokatolícky kostol Najsvätejšej Trojice	21
Vláčik Brezováčik	10	Pamätníky - Panteón osobností Brezovej	22
Rozhľadňa Brezová	10	Ďalšie významné pamätníky	22
Vodná nádrž Brezová pod Bradlom	11		
Dvoly	11	Ubytovacie a stravovacie služby	23
Zadná dolinka	11	Dušan Hilek: Varo	
Športový areál Bradlan	12	Reštaurácia Belan	
Kúpalisko	12	Gazdovský dvor U apka	
		Strážnica (Chata Bradlo)	
Cykloturistika	13	Partizán	
		Tvarožek	
Podujatia	15	Kreslená mapa Brezová pod Bradlom	25
Fašiangy	15		
Spomienkové slávnosti na Mohyle	15		
Štefánik TRAIL	15		
Národný beh M. R. Štefánika	16		

Úvod

Brezová pod Bradlom je mesto spadajúce do okresu Myjava v Trenčianskom kraji. Nachádza sa na úpätí Malých Karpát, 3 km južne od mesta Myjava, 17 km východne od mesta Senica a 28 km západne od mesta Piešťany. Mesto obopína z juhu vrch Ostriez (317 m n. m.), zo severu Bradlo (544 m n. m.) a Vysoká (557 m n. m.). Na východ od Brezovej pod Bradlom sa tiahnu Malé Karpaty, ktoré tvoria tzv. Brezovské Karpaty s najvyšším vrchom Klenovou (585 m n. m.).

Symboly mesta

Erb mesta

Erb mesta pozostáva z červeného štítu, v ktorom je umiestnené strieborné trojvršie, z ktorého vyrastá breza a z bočných kopcov vyrastajú dve strieborné ľalie. Historickou predlohou erbu je odtlačok pečatidla zachovaný z roku 1643.

Zástava mesta

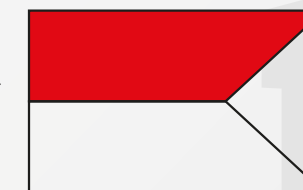
Farby mesta sú biela a červená. Zástava mesta vychádza z farieb mesta a tvoria ju dva rovnako široké pásy ukončené zástrihom siahajúcim do 1/3 vlajky. Uloženie farby na zástave: vrch – červená farba, spodok – biela farba.

Štandarda primátora

Štandardu primátora tvorí erb mesta v tvare obdĺžnika v mestských farbách (červená a biela), pričom pomer výšky a šírky štandardy je totožný s pomerom výšky a šírky erbu.

Pečať mesta

Pečať mesta Brezová pod Bradlom tvorí erb mesta, okolo ktorého je v hornej časti kruhu nápis "MESTO" a v dolnej časti "BREZOVÁ POD BRADLOM".

BREZOVÁ POD BRADLOM

Brezová pod Bradlom sa predstavuje

Päťtisícová Brezová má pre návštevníkov pestrú ponuku. Kopaničiarsky kraj na pomedzí Malých Karpát a Myjavskej pahorkatiny, s malebnou kombináciou polí, lesov, lúk a samôt, poskytuje vhodné podmienky pre turistiku i cykloturistiku. Pre Brezovú je typická osobitá a svojská tradičná ľudová kultúra. Obraz mestečka a jeho obyvateľov je zachytený v príbehoch sväta Ragana. Dokladmi slávnej minulosti Brezovej sú dejiny roku 1848, kedy tu Slováci na čele s Jozefom Miloslavom Hurbanom prvýkrát bojovali za národnú slobodu, a osobnosti ako Štefan Osuský, Ján Papánek... Nad mestom sa týči vrch Bradlo s Mohyľou národného hrdinu – generála Milana Rastislava Štefánika. Jej autorovi Dušanovi Jurkovičovi je v meste venované múzeum.

Mesto ponúka početné pamiatky, len pamätníkov a pamätných tabúľ tu nájdete viac ako dvadsať. Okrem nich kostoly – evanjelický a rímskokatolícky, technickú pamiatku – železničnú stanicu, no najmä Areál Bradlo s národnou kultúrnou pamiatkou Mohyľou generála Milana Rastislava Štefánika. Brezová je ideálnym východiskovým bodom pre pešiu turistiku i cykloturistiku. Z mesta na Bradlo vedie po záverečnej časti Štefánikovej magistrály náučný chodník. Na Bradle na Štefánikovu magistrálu nadväzuje Cesta hrdinov Slovenského národného povstania, pokračujúca horstvami cez celé Slovensko až na Duklu. Ďalšie

turistické chodníky i rozhľadňu pod Klenovou ponúkajú Brezovské Karpaty. Cez Brezovú vedie cyklotrasa 4CYKLOREGIO spájajúca slovensko-moravské pomedzie. V meste sa nachádza športový areál vybavený futbalovými ihriskami, kúpaliskom, saunou, posilňovňou, tenisovými kurtmi. Každoročne sa konajú zaujímavé podujatia: fašiangy s vystúpením folklórneho súboru Brezová a ponukou miestnych zabíjačkových špecialít, v máji celoštátne Spomienkové slávnosti na Mohyle generála Štefánika i Národný beh gen. M. R. Štefánika, v auguste tradičný Brezovský jarmok – Slávnosti sväta Ragana, v septembri Deň Ozbrojených síl SR s prehliadkou techniky i ukázkami bojov. Z typických regionálnych produktov Brezovej môžeme spomenúť napríklad brezovské perko, brezovskú pletenú čipku, brezovskú slivovicu či tradičné slivkové koláče – cestenice.

Slávna minulosť

Prvá písomná zmienka o Brezovej je z roku 1262. Od prelomu 16. a 17. st. pre kopcovitý terén v jej chotári rástlo rozptýlené kopaničiarske osídlenie. V roku 1709 bola povýšená na mestečko. Jej najdôležitejším remeslom bolo garbiarstvo. Obyvatelia Brezovej bojovali za slobodu, najprv za slobodu pre ich evanjelickú vieru, neskôr za slobodu národnú.

Najstaršie osídlenie územia Brezovej je z neskorej doby kamennej. Prvýkrát je dedina Brezová (villa Brizoua) spomenutá v dvoch listinách uhorského kráľa Bela IV. z r. 1262. Neskôr pravdepodobne dočasne spustla. K jej zaľudneniu došlo v r. 1564. Kopcovitý terén nútil obyvateľov získavať novú pôdu kľčováním lesov. Vzniklo tak rozptýlené kopaničiarske osídlenie. V úsilí udržať slobodu evanjelickej viery

sa obyvatelia Brezovej zapájali do protihabsburských povstaní. Postavenie poddanského mestečka získala Brezová 10. mája 1709 privilegiom cisára Jozefa I. Vznikli v nej cechy, najväčším bol garbiarsky cech, r. 1833 mal 281 majstrov. Brezová sa stala jedným z centier výroby kože. Národné hnutie našlo v Brezovej živnú pôdu. Viedol ho najmä Jozef Miloslav Hurban, v r. 1840 - 1843 brezovský evanjelický kaplán. 28. apríla 1848 svojou rečou strháva na brezovskom ríniku tritisíc prítomných a vyhlasuje Žiadosť slovenského národa v stolici nitrianskej. V septembri 1848 sa podbradliansko-podjavorinský kraj stáva centrom I. slovenského povstania. 22. septembra vybojujú v Brezovej slovenskí dobrovoľníci prvé víťazné bitky tohto povstania. Národné hnutie tu prežilo i napriek silnejúcemu národnostnému útlaku. Dokladom toho sú osobnosti ako Milan Rastislav Štefánik, Štefan Osuský, Ján Papánek a ďalší, ktorí kládli základy našej štátnosti. Názov obce bol v súvislosti s vybudovaním Mohyly gen. Štefánika v r. 1928 rozšírený na Brezovú pod Bradlom. V čase II. sv. vojny sa mnohí obyvatelia zapojili do odboja. Pôsobil tu partizánsky oddiel pod vedením Jána Reptu. Partizánom Oddielu Repta sa podaril výnimočný čin – po dohode s Červenou armádou 7. apríla 1945 partizáni sami oslobodili Brezovú. Povojnová história obce bola spätá s rozvojom priemyslu. V r. 1966 bola Brezová pod Bradlom povýšená na mesto.

Areál Bradlo – miesto pamäti národa

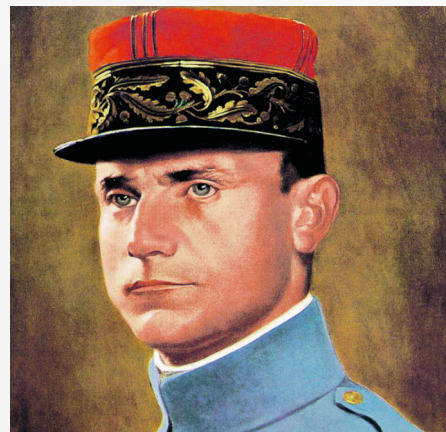
Areál Bradlo s Mohylou M. R. Štefánika, miesto konania každoročných spomienkových slávností, je skutočným miestom pamäti národa. Jurkovičovo poňatie Mohyly ako pútnického miesta k nadčasovému národnému hrdinovi viedlo vari k najsilnejšiemu odkazu v našom historickom povedomí.

Milan Rastislav Štefánik (21.7.1880 – 4.5.1919)

Narodil sa vo vtedajšom Rakúsko-Uhorsku ako príslušník neslobodného národa bez vlastnej správy, školstva, inteligencie. Vyštudoval matematiku a astronómiu na Karlovej univerzite v Prahe. Vo vedeckej dráhe astronóma pokračoval v Paríži, kam odišiel v r. 1904. V čase I. svetovej vojny sa naplno venoval vojenskej a diplomatickej činnosti rodiaceho sa československého odboja. V septembri 1917 sa pre noviny New York World vyjadril: „Bude tento svet bezpečným miestom pre demokraciu? Má malý národ práve toľko práva ísť svojou cestou, žiť svojím národným životom ako národ veľký? Táto vojna musí vyriešiť obe tieto otázky. A miestom, kde ich musí vyriešiť, je stredná Európa.“

Generál Štefánik svoj národ oslobodil. Stal sa spoluzakladateľom Československej republiky – nového demokratického štátu, prinášajúceho

Čechom a Slovákom i slobodu národnú. Jeho ďalšie činy prerušila tragická smrť pri návrate domov. Štefánikova vízia demokratickej Európy ako priestoru pre slobodné a rovnoprávne európske národy sa plne uskutočnila až po páde totalitných režimov v strednej Európe v r. 1989.

Mohyla M. R. Štefánika

Architekt Dušan Samuel Jurkovič bol presvedčený, že výnimočný hrdina Štefánik potrebuje výnimočné miesto posledného odpočinku. Namiesto cintorína zvolil Bradlo – vrch dominujúci Štefánikovmu rodnému kraju. Prvý návrh Mohyly predstavil Jurkovič r. 1920. Štát poskytol 40 % potrebných financií, podstatnú časť získal spolok pre postavenie pomníka v zbierke od ľudí. Z finančných dôvodov bol však Jurkovič nútený návrh Mohyly zmenšiť a znížiť. Mohyly vybudovali obdivuhodne rýchlo – za 280 pracovných dní – od 11. júla 1927 do 20. septembra 1928. Náklad na stavbu činil 2 960 233 korún 4 haliere. Obklad Mohyly je zo spišského travertínu, jadrá múrov i pylónov sú z betónu. V strede Mohyly sa nachádza hrobka generála Štefánika a talianskych letcov. Jurkovič z dôvodu úcty navrhol hrobku uzatvorenú a dohliadol na zamurovanie vstupu do nej. Vďaka nespornému významu Štefánikovej osobnosti i vďaka svojim umeleckým kvalitám bola Mohyla Milana Rastislava Štefánika v roku 2009 slávnostne zapísaná do zoznamu Európskeho kultúrneho dedičstva.

Infocentrum

Novovybudované infocentrum slúži ako zázemie pre návštevníkov Areálu Bradlo. Celá stavba infocentra je zapustená do terénu. Jej umiestnenie, tvar, zvolené materiály i stvárnenie jednotlivých detailov plne rešpektujú dominanciu Štefánikovej Mohyly a zachovanie chránených pohľadov na ňu. Návštevníkom sú k dispozícii informačná miestnosť s ponukou suvenírov i sociálne zariadenia.

Chata Bradlo

Zreštaurovaná budova chaty (pôvodne strážnice) na Bradle funguje ako malé bistro v krásnom prírodnom prostredí. Ponúka dobrú kávu, čapované remeselné pivo, osviežujúce limonády a kokteily, pestrý výber kvalitných koláčov a malé jedlá. Turisti a cykloturisti môžu využiť samoobslužný cykloservis a možnosť zakúpenia cyklistických a turistických doplnkov i suvenírov.

Príroda

V najzápadnejšej oblasti Slovenska, lemovanej na východ severnými výbežkami Malých Karpát a na západe riekou Moravou, v malebnom pahorkovitom kraji, leží **Brezová pod Bradlom** (280 m n.m.) so svojim blízkym zázemím - Košariskami a kopanicami. Priamo nad mestečkom sa vypína k juhu **Ostriež** (317 m), avšak dominantu kraja tvorí na severe **Bradlo** (544 m), hoci je nižšie než susedná **Vysoká** (557 m) nad Košariskami. Malé Karpaty, ktoré sa tiahnu na východ od Brezovej a tvoria (od Bukovej až po zníženie medzi Prašníkom a Vrbovým) tzv. **Brezovské Karpaty**, sú v tejto oblasti oveľa nižšie a užšie ako v južnej časti. Jednotlivé vrcholy dosahujú v tomto úseku Malých Karpát výšku 350 - 550 m, prekračujú ju práve blízko Brezovej **Klenovou** (585 m) a **Vrátnom** (576 m). Brezovským a ešte severnejším Čachtickým pohorím sa končia Malé Karpaty, o niečo vyššie nadväzuje na ne ďalšia časť karpatského oblúka, Biele Karpaty. Z prírodných zvláštností tejto časti Malých Karpát vyniká na juh od Brezovej Dobrovodský kras a na severe vo väčšej vzdialenosti Čachtický kras. Na juhozápad

od Brezovského pohoria sa rozprestiera Záhorská nížina, na západe lemuje brezovskú oblasť Myjavská pahorkatina, ktorá sa vytvorila z neogénnych hornín. Najvyšší vrch pahorkatiny je Bradlo z vápniteho pieskovca, ílovitých bridlíc a siene, značne postihnuté eróziou, s krásnym rozhľadom po okolí a s impozantnou mohylou košarištianskeho rodáka M. R. Štefánika na vrchole.

Turistika

V okolí Brezovej sa nachádzajú nasledovné turistické značky:

Červená – Štefánikova magistrála Devín – Bradlo /Cesta hrdinov SNP, Bradlo – Dukla/

Modrá – Brezová – Prašník Lajdovci /Trasa cez partizánske miesta/

Zelená – Brezová – Podbranč – Hrad Branč

Žltá – Brezová – Výtok

Možné trasy:

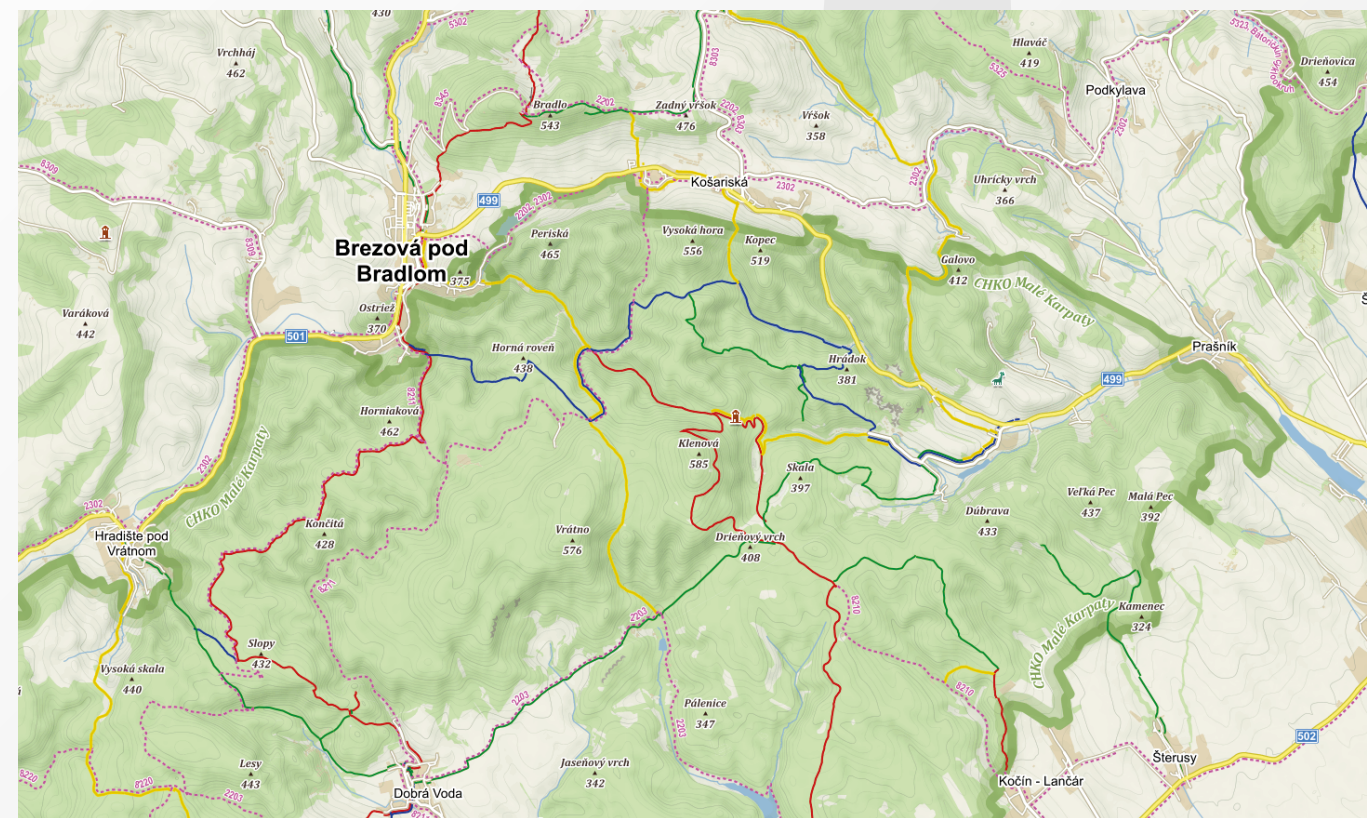
Brezová – Bradlo – Košariská – Dvoly, 14,3 km

Brezová – Dlhé skálie – Ševcova skala – Vodná nádrž Brezová, 16,1 km

Brezová – Hrad Branč, 24,8 km

Brezová – Mníchova úboč – Lipovec, 16,5 km

Brezová – Slopy – Hrad Dobrá Voda – Dobrá Voda – Široká, 22,2 km

Náučný chodník Bradlo

Náučný chodník Bradlo – 9 panelov vedie od autobusovej stanice v Brezovej pod Bradlom po Mohyly M. R. Štefánika na Bradle

Vláčik Brezováčik

Turistický vláčik Brezováčik premáva počas turistickej sezóny od mája do septembra na trase: z Námestia M. R. Štefánika (spred Národného domu) na Bradlo a späť.

Na Bradlo sa Brezováčikom dostanete v týchto hodinách:

9:35; 10:35; 11:35; 12:35; 13:35; 14:35; 15:35; 16:35; 17:35.

Z Bradla vás Brezováčik odvezie v týchto hodinách: 10:00; 11:00; 12:00; 13:00; 14:00; 15:00; 16:00; 17:00; 18:00.

Cena obojsmerného lístka:

Dospelý 5 €

Dôchodcovia nad 65 rokov, deti do 15 rokov,

študenti a ZŤP 3 €

Deti do 3 rokov zdarma

Cena z Bradla – 50 % z ceny

Hromadné objednávky vybavíte na e-maile:

turistickyvlacik@gmail.com

alebo tel.č.: +421 948 476 139

Rozhľadňa Klenová

Rozhľadňa pod vrchom Klenová leží vo výške 585 m n. m. Bola postavená v roku 2015 na betónovom podklade, má celodrevenú konštrukciu s piatimi poschodiami a výškou 14 metrov.

Keďže je postavená v svahu pod vrchom, poskytuje polkruhový výhľad na Považský Inovec a Malé Karpaty.

Vodná nádrž Brezová pod Bradlom

Priehrada patrí do ochranného pásma národnej kultúrnej pamiatky – Štefánikovej mohyly na Bradle. Vojde do nej celkovo 350-tisíc kubíkov vody, pričom výška hrádze je 12 metrov a v najhlbšom mieste má 8 metrov. Predpokladá sa, že tu vznikne zázemie na oddych a grilovanie, bonusom pre všetkých návštevníkov tohto kúta Brezovej pod Bradlom je fantastický výhľad na Mohyly Milana Rastislava Štefánika na Bradle.

Dvoly

Dvoly sa nachádzajú neďaleko Brezovej pod Bradlom v brezovskej časti Malých Karpát. Do Dvolov vedú značené turistické trasy a cyklotrasy z okolitých obcí. Najrýchlejšie sa sem dostanete z Brezovej pod Bradlom po žltej turistickej značke popri bývalom utečeneckom tábore (potiaľ sa dá dostať aj autom a zaparkovať tam, ďalej je vjazd zakázaný). Pokračujete krásnou dolinou, až prídete na modrú turistickú značku a tá vás dovedie k Pamätníku SNP, kde sa nachádza vodná nádrž s posedením.

Pokračovaním po lesnej ceste môžete prejsť až do Dolných alebo Horných Košarísk a odtiaľ po peknom cyklistickom

chodníku popri brezovskej priehrade naspäť na Brezovú pod Bradlom. V Košariskách je viac možností na občerstvenie. Okruh má celkovo približne 8 km a je vhodný pre pešiu i cykloturistiku.

Zadná dolinka

Pre chvíľu oddychu a spoločných chvíľ strávených s rodinou je najvhodnejším miestom Zadná dolinka s altánkom a grilom, ktorá sa nachádza 1 km od centra mesta. Môžete sa sem prejsť pešo či previezť na bicykli.

Športový areál Bradlan

Športový areál sa nachádza v nádhernom prostredí Malých Karpát v meste Brezová pod Bradlom. Spoločnosť združuje viacero športovísk s celosezónnou a sezónnou prevádzkou (hlavné futbalové ihrisko, ihrisko s umelou trávou, tenisový kurt s umelým povrchom).

Kúpalisko

Letné kúpalisko v Brezovej pod Bradlom je otvorené počas letných mesiacov júl – august.

Ponúka osvieženie a zábavu v tichom prostredí. K dispozícii je veľký a detský bazén. Milovníci športu môžu využiť ihrisko na plážový volejbal.

Cykloturistika

Cykloturistické trasy prechádzajúce mestom Brezová pod Bradlom:

Brezová pod Bradlom – Dobrá Voda po červenej, späť po asfaltke č. 8211 – 21,8 km

Brezová pod Bradlom – Lipovec – Hradište – Slopy – 27 km

Brezová pod Bradlom – Branč – Jaseníky – Židovské – 24,4 km

Brezová pod Bradlom – Výtok – Rozhľadňa pod Klenovou – 19,3 km

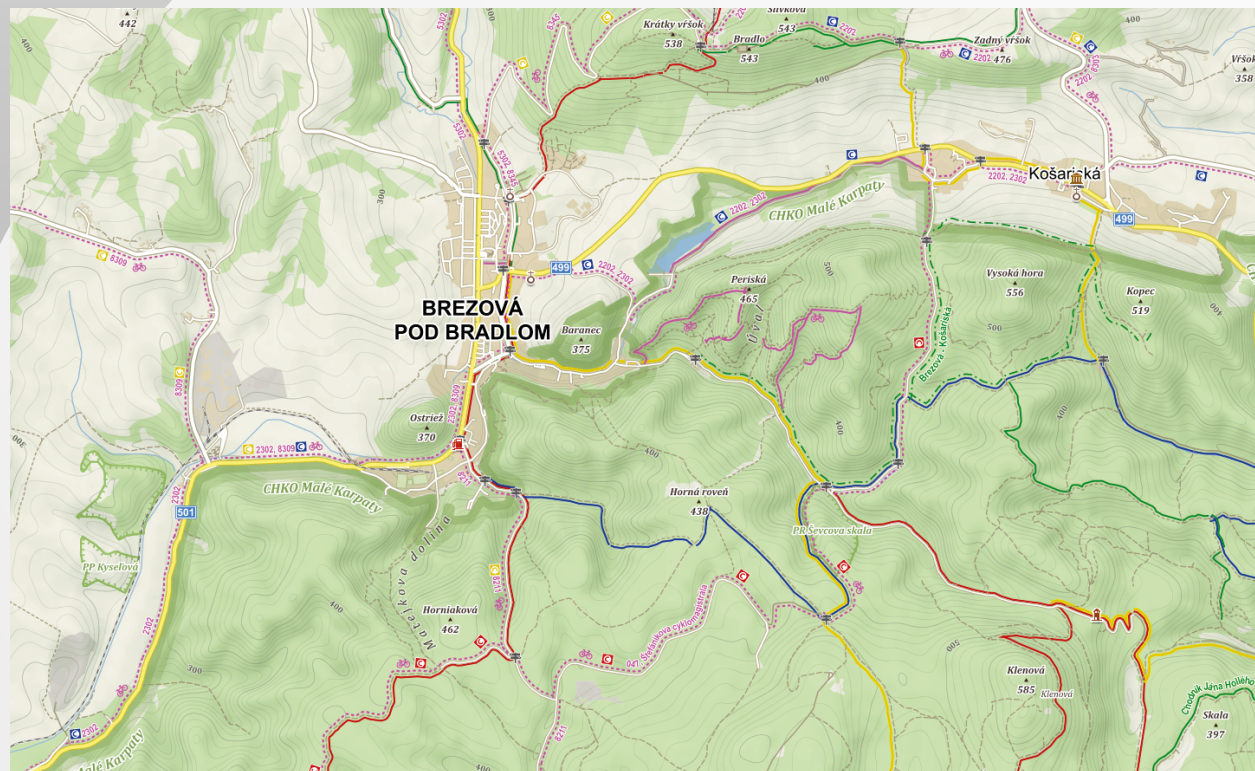
Brezová pod Bradlom – Bradlo – Košariská – Rozhľadňa pod Klenovou – Výtok – Stratený stok – Hrad Dobrá Voda – Slopy – Hradište pod Vrátnom – Rozhľadňa Lipovec – 48,4 km

Brezová pod Bradlom – Mohyla M. R. Štefánika

Brezová pod Bradlom – Mohyla M. R. Štefánika – 4,5 km (žltá)

Brezová pod Bradlom – Chvojnica (4 CYKLOREGIO)

Brezová pod Bradlom – Košariská (cyklochodník popri vodnej nádrži) – Košariská – Prieipasné – Bradlo – po lúkach pod Bradlom – Prieipasné – Turá Lúka – Vrbovce – Chvojnica. Trasa končí v Prístave na Baťovom kanáli v Skalici – 42,8 km (modrá)

Hrachovište – Brezová pod Bradlom – Jablonica – Plavecký Peter

Cykloturistická trasa spája Kopaničiarsku a Malokarpatskú magistrálu. Trasa začína pri cykloodpočívadle v obci Hrachovište – Krajné – Košariská – Brezová pod Bradlom – Jablonica – Plavecký Peter, kde sa napája na Malokarpatskú cyklomagistrálu – 44,9 km (modrá)

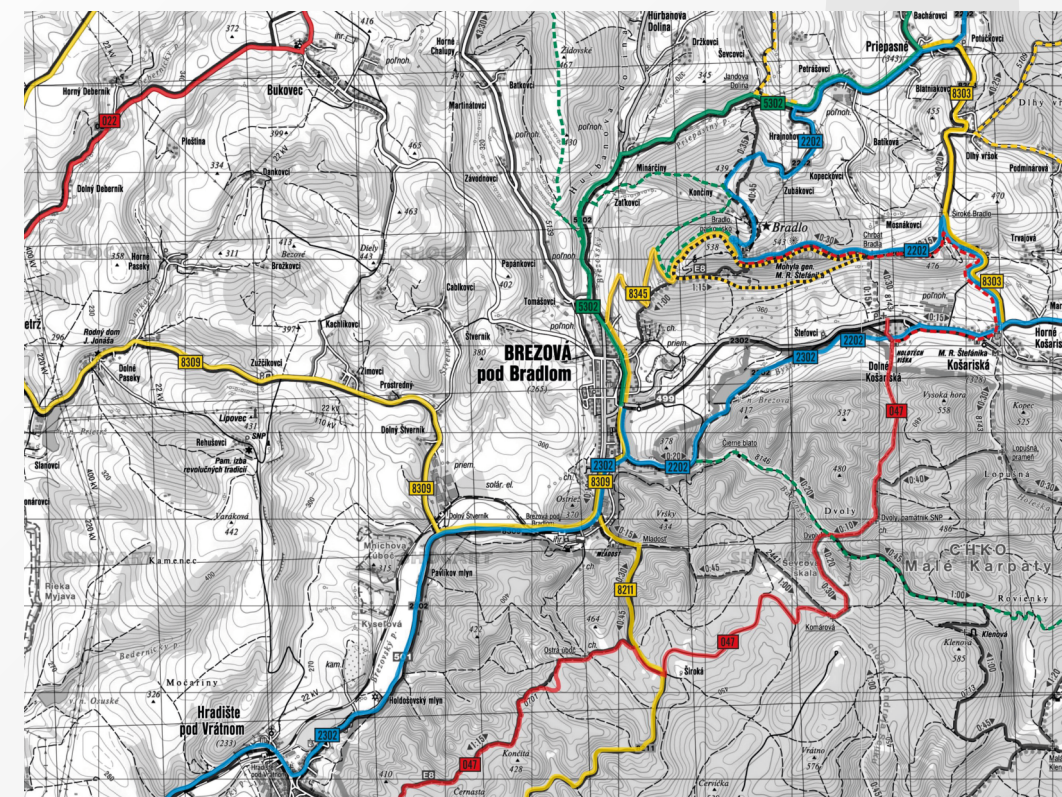

Brezová pod Bradlom – Myjava – Vrbovce – Senica

Brezová pod Bradlom smer Prieipasné – Myjava. Z Myjavy pokračuje po ceste č. II/499 do miestnej časti Vrbovce – Šance – Sobotište, popri Kunovskej priehrade – Senica – 45,7 km (zelená)

Brezová pod Bradlom – Prieipasné – Podbranč

Brezová pod Bradlom smer Senica – Dolné Paseky – Prieipasné – Podbranč, ku kameňolomu do miestnej časti Podzámok, kde končí pri obchode pod hradom Branč – 21,8 km (žltá)

Štefánikova cyklomagistrála

Košariská k pamätníku SNP v lokalite Dvoly – popod zručaninu Ostrý kameň – sedlom pod Veterlínom až k lokalite Mon Repos – smer Pezinská Baba – bratislavská Koliba – 102 km (červená)

Podujatia

01 Február - Fašiangy

Fašiangy boli odjakživa symbolom veselosti, zábavy a hodovania. V tomto období ožije mesto tradičnou brezovskou zabíjačkou spojenou s ochutnávkou zabíjačkových špecialít. Súčasťou programu je i vystúpenie domáceho Folklórneho súboru Brezová.

02 Máj - Spomienkové slávnosti na Mohyle M. R. Štefánika na Bradle

Miestom a časom vyvrcholenia spomienok na spoluzakladateľa našej štátnosti generála Milana Rastislava Štefánika sú májové spomienkové slávnosti pri príležitosti výročia jeho tragickej smrti, konané na mieste jeho posledného odpočinku – bradlianskej Mohyle. **Regionálna spomienková slávnosť** sa koná 3. mája v predvečer výročia tragickej smrti generála Štefánika.

Celoštátna spomienková slávnosť sa koná prvú sobotu po 3. máji, s programom organizovaným v spolupráci s najvyššími štátnymi orgánmi Slovenskej republiky.

03 Máj - Štefánik TRAIL

Preteky jednotlivcov, dvojíc a štafiet v horskom behu na Štefánikovej magistrále v Malých Karpatoch. Konajú sa od roku 2013 ako

spomienka na pochod zraneného a vyčerpaného Milana Rastislava Štefánika v novembri 1915 cez srbské a albánske hory v snahe zachrániť si holý život. Trasa je dlhá 145 kilometrov. Začína sa pri Mohyle M. R. Štefánika na Bradle a končí sa pri Štefánikovej soche na nábreží Dunaja v Bratislave.

04 Jún - Národný beh Milana Rastislava Štefánika

Národný beh M. R. Štefánika sa organizoval na Košariskách od roku 1994 až do roku 2008. Z organizačných a finančných dôvodov sa však toto podujatie prerušilo. Po 7-ročnej prestávke nadšenci behu z Brezovej Národný beh gen. M. R. Štefánika obnovili.

05 Júl - Pivný festival

Festival láka svojou bohatou ponukou od slovenských i zahraničných remeselných pivovarov i kultúrnym programom.

06 Júl a august - výletné vlaky

premávajú v letných mesiacoch počas sobôt. **Vlak Štefánik** – historická jazda vlakom s divadelným programom.

Bratislava hl. st. – Bratislava-Vinohrady – Pezinok – Trnava – Smolenice – Jablonica – Jablonica obec – Osuské – Hradište pod Vrátnom – Brezová pod Bradlom a späť.

Brezovská lokálka – historickým výletným vláčikom po trati, na ktorej nepremávajú vlaky 20 rokov.

Brezová pod Bradlom – Hradište pod Vrátnom – Osuské – Jablonica obec – Jablonica a späť.

07 August - Brezovská špacírka

Základná trasa pochodu je dlhá 40 km a vedie z Brezovej na Bradlo, odtiaľ cez rodisko M.R. Štefánika – Košariská na Pustú Ves, Vítek a Dobrú Vodu a späť do Brezovej. Pochod má aj kratšiu 15 km trasu, ktorá z Košarísk odbočuje priamo do Dvolov a do cieľa v Brezovej.

08 August - Súťaž vo varení guláša

Tímy súťažia o brezovskú putovnú varešku. Guláš varia v kotloch priamo na brezovskom námestí.

09 August - Brezovský jarmok - Slávnosti sväta Ragana

Koná sa každoročne už od roku 1991. Bohatý kultúrny program ponúka hudobné skupiny rôznych žánrov, folklórne súbory, divadelné scény či vystúpenia artistov, a tak si na svoje v ňom prídu všetky vekové kategórie návštevníkov. Na jarmoku nemôžu chýbať remeselníci so svojimi výrobkami, v ponuke sú i tradičné brezovské špeciality ako varené cestenice.

10 September - Deň Ozbrojených síl

22. september je Dňom Ozbrojených síl Slovenskej republiky na pamäť prvých víťazných bojov slovenského povstania v Brezovej 22. 9. 1848. K tejto bojovej tradícii sa Ozbrojené sily hlásia oslavami priamo v mieste historických bojov - Brezovej pod Bradlom. K oslavám patria slávnostný nástup Ozbrojených síl i oceňovanie ich príslušníkov a divácky atraktívne dynamické ukážky pozemnej i leteckej bojovej techniky v poli pod Barancom.

11 December - Predvianočná charitatívna kapustnica

Cieľom podujatia je podpora tých, ktorí potrebujú našu pomoc. Finančné prostriedky z predaja kapustníc zúčastnených tímov sú použité pre sociálne slabšie rodiny.

12 December - Silvestrovský pochod na Dobrú Vodu

Ukončenie turistického roka konajúce sa pravidelne od roku 1979.

Folklór

Podbradliansky kraj patrí medzi najosobitejšie a najvýraznejšie etnologické oblasti západného Slovenska. Pod vplyvom prírodných pomerov a historických dejov sa v priebehu storočí vytvorila v kraji originálna tradičná ľudová kultúra, výrazne sa odlišujúca od susedných rovinných oblastí Záhoria a Považia.

Folklórne súbory

Folklórny súbor Brezová - uchováva a na svojich vystúpeniach predstavuje verejnosti osobitý folklór podbradlianskeho kraja. Vystupuje i na pravidelných podujatiach mesta Brezová pod Bradlom – vo februári na Fašiangoch a v auguste na Brezovskom jarmoku - Slávnostiach sváka Ragana.

Detský folklórny súbor Iskerka - pôsobí v rámci brezovskej základnej umeleckej školy. Sústreďuje sa na zachovávanie autentických prvkov domáceho folklóru a reprezentovanie školy.

Martin Lacko – sváko Ragan z Brezovej

Osobnosť Martina Lacka – sváka Ragana, žije a zostáva v pamäti všetkých, ktorí majú radi humor, cez ktorý sa dá preniknúť k charakteru a osobitosti Brezovej, ale aj spoznávať tradičnú kultúru a spôsob života Brezovčanov. Martin Lacko (7. 3. 1847 – 17. 8. 1931) sa narodil v Brezovej. V dospelosti ho volali Lackých strýčko. Vyučil sa garbiarskemu remeslu a v roku 1874 sa stal majstrom brezovského garbiarskeho spolku. Svojským vtipom, využívaním situácií na rozohranie humorných zážitkov na obveselenie seba a iných zaujal aj spisovateľa Ela Šándora, ktorý zaznamenaním jeho príbehov, ale aj príbehov viacerých iných Brezovčanov, vytvoril postavu sváka Ragana, typického Brezovčana. A toto meno strýčkovi Lackých prischlo. Knižná trilógia Sváko Ragan z Brezovej a trojdielny televízny film, ktorý bol podľa nej nakrútený, urobili brezovský humor známym a obľúbeným.

Ukážka z filmu:

„Hoci boli náš sváko Ragan figliar a viselec, preda len rád mali svojho spolublížneho a úmyselne neškodili nikomu. Hovorievali: Z lásky prišiel človek na svet, z lásky sa narodí. Jako výbavu prinjésel si nárok na lásku a teda z jeho podielu na láske nigdo mu nesmie ništ vziať. A preto, ludkovia dobrí, milujte sa vespolek.“

Brezovské perko

Je to malá kytička z voňavých bylín. Tieto byliny si každá dievka dopestovala vo svojej záhradke a keďže to boli trvalky, v každom ročnom období mohla uvíť a darovať svojmu milému perko. Takéto perko sa používalo i v kostole ako „živý parfém“. Ak dievčatá pociťovali únavu, práve privoňaním perka sa vzpružili a mohli pokračovať v počúvaní slova Božieho. Zloženie perka nebolo striktné dané, prispôbovalo sa tomu, čo bolo k dispozícii, nikdy však nesmeli chýbať muškát a viaceré voňavé byliny. Podľa pani Viery Mikulčíkovej, ktorá sa zaslúžila o znovuuvedenie perka do života, sa perko skladá z nasledujúcich bylín: šalvia (šalvija), levanduľa (nevendula), ruta, rozmarín, saturejka záhradná (ščubríček), medovka lekárska (rojovník), marolist väčší (marí list), list z voňavého muškátu (jablčkoví muškát), kvet a list kruhového muškátu (obyčajní muškát).

Tylová čipka

Tylová čipka patrí medzi tradičné textilné techniky Myjavskej pahorkatiny. Výroba tylovej čipky pretrváva vďaka skupinám nositeľov tohto prvku, ale aj zásluhou aktívnej činnosti Klubu pletenej čipky Brezová pod Bradlom. Počas celej existencie klubu jeho členky výrobu tylových čipiek reprezentujú zväčša v kroji, na jarmokoch, rôznych festivaloch paličkovanej čipky regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu. Dňa 2. marca 2017 bola Tylová čipka Myjavskej pahorkatiny slávnostne zapísaná do Reprezentačného zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska.

Z tradičných brezovských špecialít

- brezovské horké
- varené cestenice
- pečené cestenice
- zemákový lokeš
- zázvorníky
- slifkové gule z makom
- stratené kura
- tahaná štrúdlu
- božie milosti
- jablkový lokeš

Pamiatky mesta

Okrem spomenutého Areálu Bradlo s Mohyloou generála Štefánika ponúka Brezová pod Bradlom viaceré ďalšie pamiatky. Ved' len pamätníkov a pamätných tabúl tu nájdete viac ako dve desiatky. Múzeum Dušana Samuela Jurkoviča v Brezovej pod Bradlom je na Slovensku prvým múzeom venovaným architektovi Jurkovičovi.

Múzeum Dušana Samuela Jurkoviča

Pripomína architekta Jurkoviča v mieste, v ktorom vyrastal, v ktorom je pochovaný a v ktorom existuje sedem jeho diel, vrátane toho najznámejšieho – Mohyly M. R. Štefánika na Bradle. V expozícii Raný Jurkovič návštevnícividia otočný model jednej z jeho najznámejších stavieb - Janova domu. Dioráma Jurkovičova izba predstavuje Jurkovičom navrhnutý nábytok. Na TV obrazovke môžu návštevníci absolvovať virtuálnu prehliadku nerealizovanej Jurkovičovej vízie centra Luhačovic. Expozícia Brezová zobrazuje minulosť mestečka, kde v r. 1848 Slováci prvýkrát bojovali za národnú slobodu. Cennými exponátmi sú Kralická biblia, garbiarske nástroje, busta z pomníka Majstra Jana Husa. Boj za slobodu dokladajú pamiatky na hurbanovcov, legionárov a partizánov. Návštevníci sa dozvedia o každodennom živote predkov, o vzniku kopaníc,vidia brezovský kroj. Expozícia Jurkovič v Brezovej predstavuje architekta a jeho tvorbu v rodnom kraji. Vzácné sú Jurkovičove osobné predmety. Najväčším exponátom je originál travertínovej platne z tumbi Mohyly M. R. Štefánika. Vnútro Mohyly ukazuje roztvárací model.

Evanjelický kostol

Patrí medzi tri najväčšie evanjelické kostoly na Slovensku. Bol postavený v r. 1868 až 1873 na mieste staršieho tolerančného kostola z r. 1784, z ktorého zostala zachovaná len veža. Historický organ z r. 1834 pochádza zo spomenutého tolerančného kostola a je prvým dielom brezovského rodáka Martina Šaška – vedúcej osobnosti slovenského organárstva 19. st. Veža kostola bola zvýšená v r. 1898 nadstavením telesa veže tolerančného kostola.

Rímskokatolícky kostol Najsvätejšej Trojice

Bol striedavo v rukách evanjelikov a katolíkov, od r. 1733 je katolícky. Súčasťou kostola bolo opevnenie, z ktorého sa dochovali dve bašty. Pôvodne renesančnú loď kostola krátko pred r. 1733 zvýšili a výrazne predĺžili, drevenú emporu nahradila murovaná. Neskorobarokový mobiliár zahŕňa hlavný oltár, kazateľnicu, spovednicu a nástenné obrazy. Na stole oltára sa nachádza tabernákulum ojedinele stvárnené v podobe strapca hrozna.

Pamätníky

Panteón osobností Brezovej nájdete na Nám. gen. M. R. Štefánika. Tvoria ho žulové kvádre s menami významných osobností Brezovej pod Bradlom – hurbanovsko-štúrovských národovcov, československých legionárov i partizánov, učiteľov i diplomatov, ktorí prerástli hranice mesta a kraja a ktorým patrí naša úcta a vďaka dnes aj v budúcnosti. Súčasťou panteónu sú aj revitalizované pamätníky spolutvorcov našej štátnosti, diplomatov Štefana Osuského a Jána Papánka.

Ďalšie významné pamätníky:

- Pamätník hurbanovských bojov
- Pomník Majstra Jana Husa
- Pomník Slobody s bustou J. M. Hurbana
- Partizánske pamätníky v Dvoloch
- Pamätník Samuela Jurkoviča
- Dejinný pamätník na cintoríne
- Pamätník Jána Reptu
- Súsošie Víťazstvo
- Pamätník Juraja Reptu

Ubytovanie a stravovacie služby

VARO – Dušan Hílek

0907 782 910

Reštaurácia Belan

034 624 22 50

Gazdovský dvor U apka

0948 915 703

Strážnica (Chata Bradlo)

0903 996 977

Partizán

0905 283 021

Tvarožek

reštaurácia: 0910 461 166 / ubytovanie: 0905 284 783

Vydalo Mesto Brezová pod Bradlom
Rok vydania 2021

Jazyková úprava:

Jana Reptová

Fotografie:

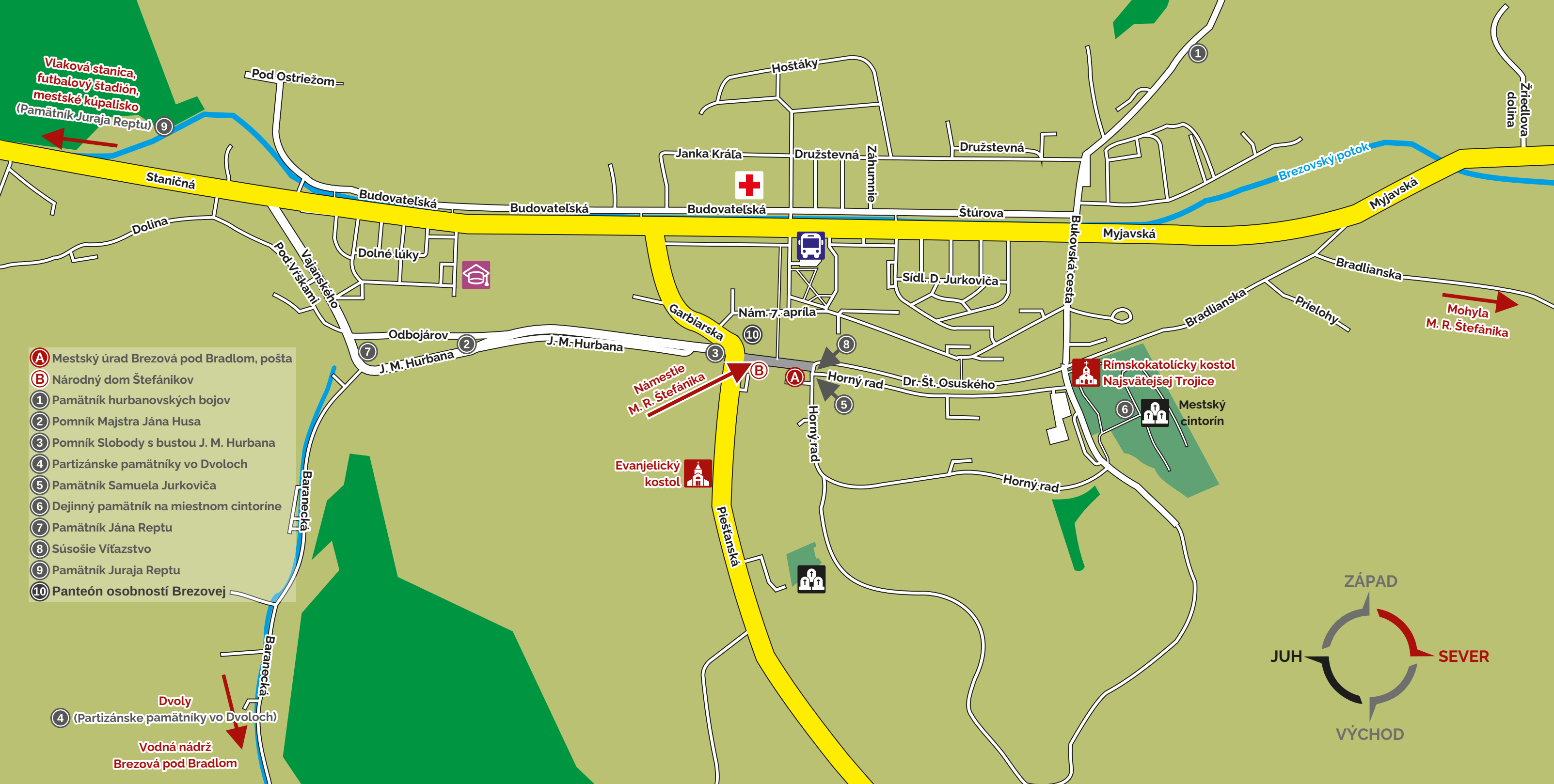
Zdenka Hamarová

Peter Závodný

archív Brezovej pod Bradlom

Spracovanie a dizajn:

Marián Vesperín

Vlaková stanica,
futbalový štadión,
mestské kúpalisko
(Pamätník Juraja Reptu)

- (A) Mestský úrad Brezová pod Bradlom, pošta
- (B) Národný dom Štefánikov
- ① Pamätník hurbanovských bojov
- ② Pomník Majstra Jána Husa
- ③ Pomník Slobody s bustou J. M. Hurbana
- ④ Partizánske pamätníky vo Dvoloch
- ⑤ Pamätník Samuela Jurkoviča
- ⑥ Dejinný pamätník na miestnom cintoríne
- ⑦ Pamätník Jána Reptu
- ⑧ Súsošie Víťazstvo
- ⑨ Pamätník Juraja Reptu
- ⑩ Panteón osobností Brezovej

Dvoly

④ (Partizánske pamätníky vo Dvoloch)

Vodná nádrž
Brezová pod Bradlom

